

HÍRMONDÓ 2024/7

Siketvakok Országos Egyesülete

Kedves Olvasók!

Hírlevelünk jelen számában beszámolunk a Siketvakság Világnapjához kapcsolódó kirándulásunkról, valamint a SVOE SMART csatornáján megjelent videósorozatról, mely a mesterséges intelligencia témakörével foglalkozik. Társszervezeteink hírei között egy olyan kiáltványt is találunk, mely kifejezetten a Siketvakság Nemzetközi Napjának elismertetéséért jött létre. A hírek, érdekességek rovatunkból többek között az is kiderül, hogy kik és milyen új módszerekkel dolgoznak hazánkban a látás helyreállításán, de azt is megtudhatják, mire lehet képes a Kínában jelenleg tesztelés alatt álló robot vakvezető kutya.

Jó olvasást, kellemes időtöltést kívánunk!

Taskovics Adél, szerkesztő

TARTALOM

HÁZUNK TÁJÁRÓL – EGYESÜLETI HÍREK.....	2
Egy napsütéses, júniusi szombat emlékei: Martonvásáron ünnepeltük meg a Siketvakság Világnapját.....	2
Hogyan segíthet a mesterséges intelligencia a látássérülteknek? Három érdekes, új videó a SVOE SMART csatornáján.....	6
TÁRSSZERVEZETEINK HÍREI	9
Kiáltvány a Siketvakság Nemzetközi Napjának elismeréséért.....	9

Digitális készségek, alkalmazkodás és technológiai segítségnyújtás a foglalkoztatáshoz: A fogyatékossgal élő személyek nyílt munkaerőpiacra való beilleszkedésének támogatása.....	11
HÍR, ÉRDEKESÉG	12
Megszólalt az RTL-nek Roska Botond magyar tudós, aki visszaadhatja a vakok látását	12
Lábszárból kivett ideggel mentették meg egy beteg látását.....	14
Videón a robot vakvezető kutya, ami beszél és a lámpákat is felismeri	16
Megdöböntő, hogy mit tesz a testünkkel, ha napi 7 szem mandulát eszünk.....	17
Budapest legöregebb fája lehet a Gazda utcai hársfa, amely ma is jó egészségnek örvend	18
Olyasmit tettek a Szabadság híd tövéhez, amitől az egész világ idecsődül	18
Idősek otthonában végezte be életét a magyarok utolsó királynéja	20
184 éve nem merült le a világ legtartósabb eleme.....	22
Részeg jávorszarvas az almafán.....	23
Félelmetes lyukként tátong a mirniji gyémántbánya 525 méter mély gödre, amely helikoptereket szippantott be	23
Egy tudós 100 napig a víz alatt élt, hogy kiderítse, milyen változásokon megy át a teste.....	24
KEDVENC RECEPTJEIM.....	25
A HÓNAP VERSE	25

HÁZUNK TÁJÁRÓL – EGYESÜLETI HÍREK

Egy napsütéses, júniusi szombat emlékei: Martonvásáron ünnepeltük meg a Siketvakság Világnapját

2024. június 29-én ünnepeltük meg egyesületünkben a Siketvakok Világnapját. Ennek keretében népes, 66 főt (köztük 45 tagot és 21 segített) számláló csapatunk Martonvásárra, a Brunszvik kastélyba látogatott.

A társaság – a nagy létszámra való tekintettel – két részre oszlott. Az egyik a Beethoven Emlékmúzeumot nézte meg tárlatvezetéssel. Eközben a másik az Agroverzum interaktív kiállításán keresztül tehetett szert a mezőgazdasággal kapcsolatos ismeretekre. Itt nem volt tárlatvezető, mindenki a segítőjére bízta magát. Utána helyet cseréltünk, hogy mindnyájan részt vehessünk mindkét programon.

A Beethoven Emlékmúzeumról megtudtuk: 1958-ban nyitott meg. Négy évvel ezelőtt teljesen felújították. Azóta digitális, interaktív, és hét teremből áll. Leginkább azt hivatott bemutatni, hogy milyen viszony fűzte a neves zeneszerzőt a Brunszvik család tagjaihoz. Itt egészen pontosan Ifj. Brunszvik Antal négy gyermekéről van szó: Terézről, Ferencről, Jozefinről és Karolináról.

E cikknek nem célja minden Brunszvik életét és Beethovenhez fűződő kapcsolatát bemutatni, csak egy-két fontosabb információra térnek ki röviden.

Terézt arról ismerjük, hogy ő nyitotta meg az első magyarországi és Közép-európai kisdedóvót. Kiválóan énekelt, gyönyörűen zongorázott, remekül szavalt. Versekert írt, néhányat meg is zenésített. Szépen rajzolt és festett, hatalmas tudásszomja és széles érdeklődési köre volt. Korának egyik legműveltebb – ha nem a legműveltebb – asszonyaként tartották számon. Emlékirataiban megemlíti, hogy életében nemcsak a tudatlanság és tunyaság, de a rosszakarat ellen is küzdenie kellett.

Ahhoz, hogy megnyithassa a kisdedóvót 1828-ban, egyesületet toborzott. Rosszakarói viszont meggyőzték József Nádot, az ország első emberét, hogy Teréz valójában kis forradalmárokat akar nevelni az óvodáiban. Így a nádor feloszlatta az egyesületet. Teréz nagyon elszomorodott és külföldre ment. Élete során, személyes közreműködésével 80 óvoda nyílt meg.

Jozefint azért érdemes kiemelni, mert ő volt az „angyali szépség” a családban. 20 évesen édesanyja férjhez kényszerítette. Kétszer házasodott, nyolc gyermeket szült, és csak 42 évet élt.

Beethoven 1799-ben lett Teréz és Jozefin zongoratanára. Utóbbival fokozatosan kölcsönös, plátói szerelem szövődött, amit levelezésekből lehet tudni. 1957-ben előkerült 14 szerelmes levél, amit Beethoven írt Jozefinnek. Fellelhető nyolc válaszfogalmazvány is.

Ezt a szerelmet titokban kellett tartani. A nő első férje, Deym gróf nem mindennapi bizalmát úgy fejezte ki, hogy halálos ágyán Jozefint tette meg négy gyermekük egyedüli gyámjává. Erre való jogát könnyen elveszíthette volna, ha bármilyen botrányba keveredik: legyen az rangon aluli házasság vagy hírbe hozás.

Ezért történhetett, hogy egyetlenegy, nyomtatásban megjelent Beethoven-művön sem szerepel Jozefin neve. Ennek ellenére tudjuk, hogy van-

nak hozzá köthető művek. Az egyik ilyen: „A reményhez” c. dal. A másik az „Andante favori”, ami egy 15 perces zongoradarab. Van benne egy dallam, egy zenei motívum, ami úgy hangzik, mintha Beethoven Jozefine nevét énekelné.

Számomra a Beethoven Emlékmúzeum utolsó, hetedik szobája volt a legérdekesebb. Ez a sokat mondó „Rejtély szoba” nevet viseli. Itt arra kerestük a választ, hogy ki lehetett Beethoven „Halhatatlan Kedvese”. A zeneszerző halála után a titkos fiókjában találtak három levelet a „Halhatatlan Kedveshez” címezve. Nem volt rajtuk sem címzett, sem helymegjelölés, sem dátum. Nem lehetett tudni, hogy kinek, hol és mikor írta. Megkezdődött a rejtély több évszázados fejtegetése. Számos jelölt neve a figyelem középpontjába került. Kb. 30 lehetséges címzettet tartottak számon. Gyakorlatilag az összes nőismerőse gyanúba keveredett.

Alapos vizsgálódások után kiderítették a zenetörténészek, hogy a levél 1812. július 6-án és 7-én íródott. Egy olyan, szerelmes éjszaka előzte meg, amit Beethoven és az ő „Halhatatlan Kedvese” Prágában töltött el, 1812. július 3-án. Innentől kezdve az a fő kérdés, hogy ki az a hölgy, aki bizonyíthatóan ott járt 1812. július 3-án. Ezzel 28 jelölt ki is esett, s mindössze ketten maradtak. Egyikük Antonie Brentano, egy frankfurti kereskedő lánya, aki bizonyítottan Prágában volt ekkor. Ugyanabban a fogadóban szállt meg mint Beethoven. Ő viszont nem volt egyedül. Vele volt a férje, az ötéves kislánya, az inas, a dada, ő maga pedig babát várt. Másnap hajnalban tovább is utaztak. Beethoven becsületkódexe sem engedte volna meg, hogy egy férjes asszonnyal legyen viszonya.

A másik jelölt: Jozefin. Róla tudjuk, hogy kölcsönös, plátói szerelem fűzte Beethovenhez. Ezt a család rossz szemmel nézte. Jozefin elkezdett egyre gyakrabban nem otthon lenni, ha a zeneszerző kereste. Ő pedig belátta: ebből nem lesz semmi. Évek teltek el így. Jozefin másodszor is férjhez ment, és szült még két gyermeket. Házassága boldogtalan volt, és a férje elhagyta egy hatalmas családi veszekedés következtében. Ez 1812 júniusában volt, a „Halhatatlan Kedves” pedig júliusban tartózkodott Prágában. Ami biztos: Jozefin leírja a naplójában, hogy Prágába akar menni, és azt is tudjuk, hogy útlevelet kért.

A levélben sok minden van, ami illik Jozefinre. Beethoven egy olyan hölgyhöz írta, akit korábban Bécsből ismert, aki házas, de akár úgy is rendezhetné a dolgait, hogy ők ketten együtt lehessenek.

Érdekes mondat a levélben: „Soha ne rejtőzz el előlem!” Jozefin viszont elbújt előle korábban. A legerősebb bizonyíték viszont az a kislány, aki épp 9 hónappal a levél keletkezése után született. Ő Jozefin hetedik gyermeke, aki a talányos Minona nevet kapta. Visszafelé olvasva a neve: anonim. Ez utalás lehet arra, hogy a legnagyobb zeneszerző gyermekének anonimitásban kell majd leélnie az életét.

Jozefinen az évek folyamán egyre inkább elhatalmasodott az ideg-és kedélybetegség. 1821-ben egyedül halt éhen a bécsi otthonában.

Az Emlékmúzeumból utunk az Agroverzumba vezetett. Akinek segítője felolvasta a kiállítás elemei között megbúvó szövegeket, nagyon érdekes információkat kaphatott.

Az egyik ilyen leírás a biodiverzitás témakörét járta körül. Ez arról szólt, hogy a virágos réten többszáz, míg egy-egy nemzeti parkunkban sokezer állat- és növényfaj él együtt. A mezőgazdasági kultúrákban sokkal kevesebb található meg. Egyes fajok mindkettőben előfordulnak. Magyarországon több mint százezer faj él, de ez folyamatosan változik. A Földön eddig több mint másfélmillió féle élőlényt írtak le a kutatók.

A tárlat egy következő állomásán ámulva tapogattam meg egy hatalmas, műanyagból készült kukoricaszárat, s azon egy kukoricacsövet. A levelek mellett és között a kukoricacső héját, és héjából kilógó „haját” is meg lehetett érinteni. Meglepetésemre óriási nagyban megformázott, műanyag lepke és egy nagy kukac is volt egyik-másik levélen. Egy falra kifüggesztett szövegből megtudtuk: ezt a növényt évezredek óta természeti és nemesíti az ember. Öt-hétezer éves kukoricacsöveket is találtak.

Az elmúlt évezredek során folyamatosan változott, ma több ezer fajtája létezik. A világ különböző részein más-más típusút kedvelnek. Mexikó-ban népszerű a lila változat, Európában a sárga. Dél-Afrikában csak a fehérét fogyasztják.

A következő teremben méretes műanyagkockák összeforgatásával képeket lehetett kirakni, vagy épp különböző társasjátékokkal játszani. Figyelemfelkeltő volt számomra az a helyszín is, ahol egymástól nagyon eltérő járófelületeken megtapasztalhattuk, milyen talajfajták léteznek.

Szinte eltörpültem amellet a különleges alakzat mellett, mely gabonamagot formázott. Közepére monitort helyeztek, ennek segítségével megtudhattuk, hogy milyen az éretlen és az érett búzaszemtermés. Emellett a DNS molekulájáról is információt adott.

Egy speciális szemüveg-fejhallgató kombináción keresztül a velünk levő látók megtapasztalhatták, hogyan látnak a rovarok. A méhek zümmögését és a madarak csicsergését mi, látássérültek is hallhattuk.

Kirándulásunk következő programja az ebéd volt, amelyet a szabadban (a kastély parkjában) költöttünk el. Utána még jutott idő a kötetlen beszélgetésre és egy sétára is az épülethez tartozó, hetven hektáros angolparkban, ahol természetesen egy tó is van, amelyet a Szent László patak felduzzasztásával hoztak létre. A tó közepén kedves kis sziget állt, ahova fahídon átsétálva lehet bejutni. A sziget legfőbb érdekessége a hangversenykert mellett a mocsári ciprus nevű fakülönlegesség. A park része az a kastély mellett álló kőoroszlán is, ami eredetileg a Széchenyi Lánchídra készült, de mivel nem nyert a pályázaton, ide került. Mindeközben elhaladtunk a Szent Anna templom mellett is.

Köszönet a szervezőknek, a segítőknek, a velünk levő önkénteseknek! Az ő munkájuknak, ránk figyelésüknek köszönhető, hogy idén is méltóképpen ünnepelhettük meg a Siketvakok Világnapját.

(A cikket írta: Taskovics Adél)

Hogyan segíthet a mesterséges intelligencia a látássérülteknek? Három érdekes, új videó a SVOE SMART csatornáján

A mesterséges intelligencia a mindennapi élet egyre több területén válik megkerülhetetlen tényezővé. Közreműködésével szövegeket írhatunk, fordíthatunk, zenét komponálhatunk csupán néhány röpké perc leforgása alatt. Ami számomra talán még ennél is döbbenetesebb: a mesterséges intelligencia bizonyos programokon, alkalmazásokon keresztül a látássérülteket is képes támogatni a vizuális információk összegyűjtésében, értelmezésében.

Csak Attila kollégám ez utóbbi témakört járta körül nagy alaposággal: három, egymással bizonyos értelemben összefüggő videót készített a mesterséges intelligencia látást segítő, pótló funkcióiról. Ezeket a SVOE SMART csatornáján tette mindenki számára elérhetővé.

A videók lekötik a figyelmet, de rendkívül sok információt is tartalmaznak. Attila azonban, figyelmes szerkesztő lévén, azt is szem előtt tartotta, hogy ne terhelje túl a hallgatók/nézők mentális kapacitását. Időnként adott lehetőséget egy kis lazításra, és – stílusosan – ehhez is a mesterséges intelligencia (MI) segítségét vette igénybe.

Az adások közben felcsendülnek azok a dalok, amelyeket Attila az MI használatával komponált a legkülönbébb stílusokban. A szövegek témája a SVOE SMART csatornája és az, hogy a technika, az informatika miként lehet a vak és látássérült emberek hasznos segítőtársa a mindennapokban.

Dalszövegből kétféle született: egyikben csak néhány kulcsszót adott meg, nagyobb teret engedve a gépnek a kreativitásra. Ezzel szemben a másokban több információt bocsátott az MI rendelkezésére.

Az első adás ezt a címet viseli: „Helyettünk lát a mesterséges intelligencia”. Ebben a Seeing AI nevű okostelefonos alkalmazás működését mutatja be. Az applikáció funkcióit ún. „csatornákra” osztották, amelyek az alábbiak:

- rövid szöveg;
- dokumentum (akár egy A4-es, nyomtatott oldal, amihez utána további oldalakat adhatunk);
- termék (vonalkód alapján);
- jelenet (fényképek áttekintése, jelenleg kísérleti fázisban tart);
- személy (arcfelismerés, nevek hozzárendelésével is);
- pénznem (kísérleti fázisban levő pénzfelismerő);
- világ (még ez is kísérleti jellegű, de lehetővé teszi legfontosabb személyes tárgyaink felismertetését majd környezetünkben való megtalálását, illetve beltéri útvonalak rögzítését, hangokon keresztüli navigációt);
- szín;
- világos (a környezetünkben érzékelhető fény erősségének mérése).

A teljes felvétel az alábbi linkre kattintva nézhető meg:

<https://www.youtube.com/watch?v=bPYh5Gl15a8&t=36s>

A második videó címe: „A mesterséges intelligencia napjainkban”.

Ez a terjedelmes, ám rendkívül érdekes műsor két részre tagolható. Az első felében Attila és Keleti Arthur kiberbiztonsági szakértő, jövőkutató beszélgetését hallgathatjuk meg. Arra, hogy mennyire „képlékeny”, formálódó terület is a mesterséges intelligencia témaköre, jól rámutat a fogalom definiálásának nehézsége.

– Konkrétan mit nevezünk mesterséges intelligenciának? – tette fel a kérdést Attila. Arthur szerint bármilyen definíciót adunk is neki, az nem lesz igazán helyes. Talán úgy lehetne a legjobban megközelíteni, hogy amit mi intelligenciának gondolunk, természetesnek, emberinek, ez annak egy gépi verziója. Ebből is látszik, hogy rendkívül összetett, sokféle feladat megoldására képes, érti az összefüggéseket és érvelni is tud.

Ma még az is kérdéses, hogy milyen társadalmi változásokat generálhat a jövőben. Nem véletlen az sem, hogy bizonyos értelemben félünk tőle. Az ember természetének része, hogy hatalomra törekszik és ehhez megpróbál erőforrásokat koncentrálni. Ha van hatalmunk, úgy érezzük: jó helyen vagyunk és tudunk fejlődni. A mesterséges intelligencia is éppen ilyen, hiszen ezt tanulta tőlünk. Kedvezőtlen hír, hogy napjainkban még erre sincs birtokunkban a jó megoldás.

Az interjúból több, izgalmas kérdés mellett megtudhatjuk, mi lesz a jövőben a művészet sorsa. Mennyiben marad az ember, vagy kerül a gép „kezébe” az alkotási folyamat. Arthur elmondja, milyen jogi természetű

kérdéseket vet fel a mesterséges intelligencia megléte a szerzői jogok, vagy épp az önműködő autók által okozott balesetek tekintetében. Az MI az oktatás struktúrájában is változásokat eredményez: a diákok-nak meg kell tanulniuk jól kommunikálni vele.

Ezt követően Attila megmutatta, milyen kapcsolat van a mesterséges intelligencia és a JAWS for Windows képernyőolvasó program között. Ez az ún. „Intelligens képfelismerés” funkció. Ennek keretében különböző chatbotokat használ a képernyőolvasó, tőlük kér le információkat. Így elemzi az általunk megismerni kívánt képeket, legyenek azok akár a dokumentumaink között, a vágólapon, vagy számítógépünk képernyőjén.

Az adás vége tartogat még egy bravúros fordulatot: Attila ugyanis a műsor lezárását is a mesterséges intelligenciára bízta. Az így elkészült szöveget pedig a JAWS képernyőolvasóval tette számunkra is hallhatóvá. Egy rövid összegzést kaptunk így, amelyből kiderült: a műsor vendége Keleti Arthur volt, aki az MI jelen állapotáról és jövőbeni kilátásairól beszélt. A záró rész visszautalt a képernyőolvasó szoftverekben elérhető, intelligens képfelismerésre és a mesterséges intelligencia által megírt zenékre is.

Megmosolyogtat, ugyanakkor elgondolkodtat az a mód, ahogyan Attila elköszönt a nézőktől: „Jövő szerdán jövök... – ha még egyáltalán szükség lesz rám”!

A sorozat második epizódja az alábbi linkre kattintva hallgatható/nézhető meg: https://www.youtube.com/watch?v=k_qpBvwT0VY

A harmadik rész a beszédes „Mesterséges Intelligencia, légy a szemem!” címet viseli. Itt Attilának műsorvezetőtársa is volt, a látássérültek körében népszerű „Gépház” c. műsorból jól ismert Rauch Róbert-tel közösen tárták fel előttünk a „Be My Eyes” (magyarul: Légy a Szemem!) nevű okostelefonos alkalmazás működését.

Először kicsit jobban megismerhettük Robit, a technikához, informatikához fűződő viszonyát. Utána mesélt nekünk arról a viszonylag új, 2023-ban ismertté vált jelenségről, amit generatív mesterséges intelligenciának nevezünk. Beszélt arról is, miként lehet ez hasznos segítségére a vak és látássérült embereknek, és milyen társadalmi változásokat idézhet elő. Megtudhattuk, milyen aggályokat és jogi kérdéseket szül ez a különböző tartalomgyártók (főleg a zenével foglalkozók) körében

A felvezetés után a két műsorvezető beavat minket a Be My Eyes rejtelseibe. Végig visznek a letöltés folyamatán, elmagyarázzák a kezdéskor felugró adatvédelmi tájékoztató lényegét. Szemléltetik a regisztráció folyamatát, a kezdő beállításokat. Hívást indítanak, ahol a vonal másik végén jelentkező önkéntestől Robi megkérdezi, milyen gombok találhatóak a nála levő távirányítón.

Végül kipróbálják az alkalmazásba épített, "BE My AI (Légy a mesterséges intelligenciám) nevű új funkciót. Ebben a telefon kamerájával kell képet készítenünk, amiről utána beszéd általi leírást kapunk. Szükség esetén további információkat is kérhetünk, ekkor üzenetet kell begépelni, amire a MI szintén írásban válaszol. Előfordulhat, hogy azt javasolja: készítsünk újabb képet, mert az előzőn nem tudta tisztán kivenni, amire rákérdeztünk. A kép rögzítésére szolgáló gombot ugyanakkor minden esetben nekünk kell megnyomni.

Bámulatos az a mód, ahogyan összefüggéseket keres az általunk rögzített fotók között.

Fontos tudni, hogy amíg egy adott témakörben "beszélgetünk" a MI-vel, nem érdemes törölni a korábbi előzményeket (fotókat és kérdéseket), éppen az összefüggések keresése miatt. Ha viszont már alaposan kitárgyaltunk egy adott témát, a következő felvetése előtt javasolt megnyomni a "Beszélgetés vége (And chat)" gombot.

A következőkben Robi és Attila a "LetSeeApp" elnevezésű alkalmazás használatára is megtanít minket. Ebben van fénymérő (ami lényegében ugyanazt tudja, mint a Seeing AI "Világos" menüpontja). Van kártyafelismerő is benne, ennek használatához először rögzítenünk kell memóriájába a nálunk levő kártyákat (bankkártya, személyi igazolvány, vásárlási kedvezményekre jogosító kártya, stb).

Cikkem végéhez közeledve időszerűnek tartom, hogy egy kis kulisszatitkot is megosszak a Kedves Olvasóval!

A második rész frappáns lezárásán felbuzdulva Attila úgy döntött: a SMART csatorna augusztusi adásait a mesterséges intelligencia vezeti majd, ismert képernyőolvasók hangján. Ezekben többek között kiemelkedő szerepet kapnak az eddig a műsorokat aláfestő zenékként színesítő dallamok is.

További információ (teljes adás) az alábbi linken:

<https://www.youtube.com/watch?v=QbzBJHXtSbM&t=190s>

(A cikket írta: Taskovics Adél)

TÁRSSZERVEZETEINK HÍREI

Kiáltvány a Siketvakság Nemzetközi Napjának elismeréséért

(Sanja Tarczay, a Siketvakok Világszövetsége (WFDB) elnökének, az Európai Siketvak Unió (EDbU) vezetőségi tagjának kiáltványa a Siketvakság Nemzetközi Napja Alkalmából)

Bevezetés

Minden évben június 27-én, Helen Keller születésnapján összegyűlünk, hogy emlékeztessük a világot: a siketvak közösség létezik, és láthatóvá kell válnia. Különböző rendezvényeken, megmozdulásokon, konferenciákon és kiállításokon keresztül világszerte felhívjuk a figyelmet a siketvak közösség fontosságára és a társadalomhoz való hozzájárulására.

Küldetésünk

Szorgalmazzuk, hogy a kormányok és a nemzetközi szervezetek hivatalosan is ismerjék el a Siketvakság Nemzetközi Napját. A Siketvakok Világszövetsége (WFDB) hivatalos kampányt indított, hogy elérje ezt az elismerést az ENSZ-nél. Ez a kezdeményezés Horvátország, Málta, Németország, Finnország, Lengyelország, Olaszország és Jordánia részéről érdeklődést és támogatást váltott ki. A hivatalos elismerés elengedhetetlen ahhoz, hogy közösségünk láthatóságot, támogatást és forrásokat kapjon.

Felhívás a cselekvésre

Idén arra hívunk fel minden egyes embert, hogy kapcsolódjon be helyi szervezetekbe, és hogy ezek a szervezetek lépjenek kapcsolatba globális társaikkal. Csak együtt valósíthatjuk meg álmunkat, hogy elérjük a Siketvakság Nemzetközi Napjának hivatalos, ENSZ általi elismerését.

A siketvakok álmai váljanak a siketvakok valóságává!!!

Célok

1. Hivatalos elismerés: A Siketvakság Nemzetközi Napjának hivatalos, ENSZ általi elismerésére törekszünk.
2. Fokozott tudatosság: A globális tudatosság növelése a siketvakok által nap mint nap tapasztalt kihívásokról.
3. Társadalmi szerepvállalás és befogadás: A siketvak személyek társadalmi szerepvállalásának és befogadásának előmozdítása a társadalmi élet minden területén.

Inspiráció az elismert napokból

Mozgalmunkat más nemzetközileg elismert napok inspirálják, mint pl:

- A Fehér Bot Napja
- A jelnyelv nemzetközi napja
- Down-szindróma világnapja

Egységes mozgalom

Itt van az a kulcsfontosságú pillanat, mely lehetővé teszi, hogy EGYÜTT haladjunk a célunk felé. Biztosítanunk kell, hogy senki ne maradjon le. Erőfeszítéseink egyesítésével elérhetjük, hogy minden siketvak személyt lássanak, halljanak és ünnepeljenek.

Következtetés

Egyesüljön velünk erőfeszítéseinkben, hogy elnyerjük a szükséges elismerést és támogatást. Legyen részese ennek a történelmi mozgalomnak, és segítsen megvalósítani álmainkat!

Csatlakozzon hozzánk ebben az átalakító erejű mozgalomban. Álljon mellénk, miközben a megérdemelt elismerésért küzdünk. Együtt valóra válthatjuk álmainkat.

A siketvakok álmai váljanak a siketvakok valóságává!!!

(Angol nyelvről fordította: Taskovics Adél)

Digitális készségek, alkalmazkodás és technológiai segítségnyújtás a foglalkoztatáshoz: A fogyatékossgal élő személyek nyílt munkaerőpiacra való beilleszkedésének támogatása

Összefoglaló

Az uniós szintű adatok következetesen azt mutatják, hogy a fogyatékossgal élő személyek mennyivel kisebb valószínűséggel helyezkednek el, mint nem fogyatékossgal élő társaik. A legfrissebb adatok szerint a foglalkoztatási szakadék, azaz a fogyatékossgal élő és nem fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatási rátája közötti különbség változatlanul 24 százalékpont körül van. A nők, valamint a fogyatékossgal élő fiatalok esetében még nagyobb a szakadék.

Ez a jelentés azt vizsgálja, hogy a tudatosság hiánya, a segítő technológiák biztosítása, az ésszerű alkalmazkodás és a digitális készségek fejlesztése hogyan járul hozzá ehhez az éles szakadékhoz.

A dokumentum rámutat arra, hogy az ésszerű alkalmazkodásra vonatkozó jogi keretek ellenére a valóságban, a gyakorlatban nem teljesül megfelelően. A fogyatékossgal élő személyek számára a legfontosabb akadályok közé tartozik, hogy a munkáltatók nem ismerik az ésszerű alkalmazkodás biztosításának módját. Gondot jelentenek továbbá a pénzügyi korlátok, a hatósági szervektől érkező, elégtelen támogatás és a társadalmi hozzáállás.

Az eredmények rávilágítanak arra, hogy a fogyatékossgal élő személyek már a munkaerő-felvételi szakaszban komoly kihívásokkal szembesülnek. A munkáltatók azt állítják, hogy a fogyatékossgal élő személyek felvételére vonatkozó belső HR-irányelvek - ha vannak ilyenek - inkább hallgatolagosak, mintsem írásos és kodifikált belső protokollokon alapulnak. A felmérésre válaszoló munkáltatóknak csak egynegyede rendelkezik belső HR-irányelvvel a fogyatékossgal élők felvételére vonatkozóan. Ez akadályozza őket abban, hogy hozzáférhető felvételi eljárásokat kínáljanak, és aláássa a felvételi folyamat hatékonyságát.

Emellett a tanulmányunk eredményei azt mutatják, hogy négyből csupán egy munkáltató vesz részt olyan állami vagy magánprogramokban,

amelyek célja a fogyatékossgal élők foglalkoztatási integrációjának javítása. Ebben az összefüggésben Spanyolország és az Egyesült Királyság az egyetlen olyan ország, ahol a legtöbb megkérdezett munkaadó - 82%, illetve 59% - részt vesz ilyen programokban. A minta átlagát tekintve ezek az utóbbi adatok azt mutatják, hogy a többi ország támogatási keretei jelenleg milyen rosszul teljesítenek.

A segítő technológiák beszerzése egy másik kulcsfontosságú kihívás. A megkérdezett munkáltatók 81%-a nem rendelkezik a biztosításukra vonatkozó szabályzatokkal, ráadásul 75%-uk nem is tudja, hogy alkalmazottai használnak-e segédtechnológiát.

A jelentés "Ajánlások" című része világos utat mutat a politikai döntéshozók, a munkáltatók és a technológiai vállalatok számára.

A szöveg többek között azt ajánlja, hogy:

- A politikai döntéshozóknak nagyobb hangsúlyt kellene fektetniük a formális és informális oktatás során tanított digitális készségekre, hogy a fogyatékossgal élők ne maradjanak le. Ezt a képzést a munkáltatóknak folytatniuk kell a tanulószereződéses gyakorlati képzések és gyakornoki programok során.

- A munkáltatóknak be kell fektetniük a hozzáférhető technológiába minden munkavállaló számára, függetlenül a fogyatékossgától. Ezeket a beruházásokat közpénzekkel kell támogatni, amelyeknek könnyen hozzáférhetőnek kell lenniük.

- A kormányoknak növelniük kell a rendelkezésre álló állami támogatások összegét, és - ami ugyanilyen fontos - széles körben ismertetniük kell, hogyan lehet ezekhez hozzájutni. A fogyatékossgal élő személyek egyenlő hozzáférést érdemelnek a munkaerőpiachoz, de - amint ez a jelentés is mutatja - jelentős fejlesztésekre van szükség ennek eléréséhez. Ezeket a fejlesztéseket a fogyatékossgal élő személyek és az őket képviselő szervezetek szoros bevonásával kell végrehajtani.

Forrás: Edf-feph.org

(Angol nyelvről fordította: Taskovics Adél)

HÍR, ÉRDEKESSÉG

Megszólalt az RTL-nek Roska Botond magyar tudós, aki visszaadhatja a vakok látását

Roska Botond, a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) külső tagja kapta idén az orvosi Wolf-díjat. A Nobel-díj előszobájának is nevezett díjat a vak emberek látásának helyreállításáért nyerte el a Svájcban élő magyar idegkutató – írta közleményében az MTA. A betegek, akik korábban

legfeljebb a sötét-világos eltérést érzékelték, a kezelés után képesek voltak különféle tárgyakat elkülöníteni. A módszert folyamatosan fejlesztik. Roska Botond a bázeli Institute of Molecular and Clinical Ophthalmology igazgatója és a budapesti BrainVisionCenter Kutatóintézet és Kompetenciaközpont egyik alapítója. A 2024-es orvosi Wolf-díjat José-Alain Sahellel megosztva nyerte el. Közösén jegyzett, 2021 májusában megjelent korszakos tanulmányukban számoltak be az első vak betegről, aki részben visszanyerte látását.

Korábban az RTL Híradó is beszámolt arról, amikor 2021 májusában Roska Botond egy speciális génterápiás injekcióval és komputerszemüveggel részlegesen visszaadta egy 58 éves vak beteg látását. Az eljárásért első magyarként megkapta a Louis-Jeantet díjat. A kutató akkor azt mondta az RTL Híradónak, ő csak azt látja, hogy 20 év alatt egyetlen embernek tudott segíteni.

A kutató most szintén az RTL Híradónak adott interjút. Elmondta, hogy már 4-5 ilyen páciensük is van. Ők korábban mind vakok voltak, most viszont már tárgyakat fel tudnak ismerni, de arcot még nem, és olvasni sem tudnak. Most már azon dolgoznak, hogy a betegek arcokat is fel tudjanak ismerni.

Az eljárás, amivel dolgoznak, Roska Botond szerint nagyon egyszerű. Ezt úgy magyarázta, hogy az emberi szemben a retina veszi fel és dolgozza fel a fényt. Ennek 3 része van. Az első egy fényérzékelő réteg, ami olyan, mint egy fényképezőgépben. Utána van egy „számítógép” benne, majd pedig az így feldolgozott információt „behuzalozzák az agyba”.

Az eljárásuk lényege, hogy úgynevezett vírusvektorokat alkalmaznak. Ezek olyanok, mint a kis labdák, amelyekben van egy fényérzékelő fehérjét kódoló gén és egy „postai cím”. Ez utóbbi a retina egyik sejtípusához irányítja a fényérzékelő komponenst.

"És akkor egy vak retinában egyfajta sejtípus az fényérzékelő lesz". – magyarázta az eljárás lényegét a professzor az RTL Híradónak.

Először olyan sejteket céloztak így meg, amelyeket könnyű volt eltalálni. Éppen emiatt eljárásuk nem is hozott olyan jó eredményt. Most olyan sejtekre „lőnek”, amelyeket nehezebb megtalálni, de a számítások szerint jobb eredményre vezethetnek.

A látás visszaszerzése a kutató szerint hasonlóan működik egy rehabilitációhoz.

"Az első pár betegünk több éve vak volt. És meg kell tanulniuk újra látni." – mondta Roska Botond.

Ezek azonban egyelőre klinikai kísérletek, nem olyan terápia, amit bárki megkaphat az orvosnál. Jósolni nem szeretné, hogy mikor lesz széles körben elérhető. Úgy számol, hogy az arcfelismerést lehetővé tevő terápia három éven belül eljuthat a kísérleti szakaszba. Ha egyébként ez már most rendelkezésre állna, akkor a magyar páciensek egy része erre már

elő van készítve. Roska Botondéknak ugyanis számos együttműködése van, például a Semmelweis Egyetem szemészeti klinikájával is.

Szerinte az alaptermotechnológiák megvannak arra, hogy a vakság állapotán segíteni lehessen. Képesek fényérzékennyé tenni sejteket. A különböző látásvesztések azonban eltérő terápiákat igényelnek. Ezek kidolgozásához adott esetben több évtizedre is szükség lehet. Az számít, hogy erre mennyi erőforrást hajlandó áldozni a társadalom. Magyarul a pénzen múlik szinte minden, abból viszont nem áll rendelkezésre korlátlan mennyiség, és vannak a világon más betegségek is.

A kutató jóslata szerint egyre több vak ember lesz a világon. Ezt részben az okozza, hogy az emberek tovább élnek. A vakságnak egy része pedig öregségi vakság.

"A másik pedig az, hogy egyre nagyobb számú rövidlátó lesz a világon". – mondta, majd hozzátette, hogy Ázsiában a gyerekek 95 százaléka rövidlátónak számít. Ezek egy része idős korban vakssággal összefüggő problémákat okoz.

Általában a díjaknak nem szokott túl nagy jelentőséget tulajdonítani. A Wolf-díj annyiban mégis segíthet, hogy megmutatja a cégeknek: hogy ez egy olyan probléma, amibe érdemes befektetni.

A Wolf-díjról

A díjat 1978-ban alapította Richard Wolf milliárdos feltaláló. Tette ezt azzal a céllal, hogy elismerje a jelenkor legkiválóbb tudósainak és művészeinek „az emberiség érdekeit és az emberek közti baráti kapcsolatokat segítő eredményeit”. Az elismerést öt tudományos és egy művészeti kategóriában adják át Izraelben. Jobbára évente osztják ki, de az sem ritka, hogy kimarad egy-egy év. A díjjal, amelyet több tudományterületen a Nobel-díjhoz közeli presztízssűnek tartanak, 100 000 dollár pénzjutalom is jár.

Az idei díjazottak között egy másik magyar is van: a zeneművészeti elismerést Kurtág Györgynek ítelték oda.

Forrás: Rtl.hu

Lábszárból kivett ideggel mentették meg egy beteg látását

Hazánkban először a Semmelweis Egyetem plasztikai sebészei és szemészei hajtottak végre közösen egy speciális műtétet. Ennek során a beteg lábszárból kivett 15 centiméteres ideget ültették be egy érzőideg és a szem szaruhártyája közé. Mindezt annak érdekében, hogy a páciens visszanyerhesse a szaruhártya érzékelési funkcióját.

Diabétesz, tumorok, központi-, perifériás idegproblémák, arcidegbénulás, vírusos fertőzések, Sclerosis multiplex és akár veleszületett

agybetegségek is okozhatnak olyan szaruhártya idegi elváltozásokat, amely során a beteg szemfelszíne elveszti érzékelési képességét. Vagyis például nem kezd el automatikusan könnyezni a szeme, vagy nem csukja be, ha belerepül egy bogár.

Ennek orvoslására honosított meg egy speciális eljárást a Semmelweis Egyetemen Klárik Zoltán, a Sebészeti, Transzplantációs és Gasztroenterológiai Klinika plasztikai sebésze. A módszert az Amerikai Rekonstrukciós Mikrosebészeti Társaság éves konferenciáján látta.

"Ezt a technikát olyan kórképeknél használjuk, amikor a szemfelszín érzéketlensége miatt nem érzi a beteg, ha valamilyen sérülés keletkezik a szaruhártyán, vagyis nem megfelelő a szem védekezési mechanizmusa. Ennek következtében az is előfordulhat, hogy a beteg elveszíti a pislogási reflexét, a könny nem mossa át a szemét, ezért az folyamatos irritációnak van kitéve. Emellett hiányoznak azok az idegek által termelt fehérjék, amelyek a szaruhártya hámszövetének épségéért, újraképződéséért felelnek. Ez oda vezethet, hogy fekélyek alakulhatnak ki a szemben, amelyek végül vaktságot is okozhatnak". – magyarázta Klárik Zoltán.

Az első műtétet sebészeti és szemészeti team együttműködésével végezték el egy középkorú nőn. A speciális beavatkozás során a beteg lábszárából vették ki egy 15 centiméteres idegszálat úgy, hogy az a lábban se okozzon funkcióromlást.

"Az én feladatomban az volt, hogy a lábszárából kivett vastag ideget több rostra osszam, mikroszkóp alatt megvarrjam őket, majd a homloknál kialakított, egy úgynevezett bőr alatti alagútszálon keresztül átvezessük az ideget az ép oldalról" – ismertette a plasztikai sebész.

Ezt követően a szemészeti team Füst Ágnes vezetésével a szemhéjon keresztül illesztette be a szemfelszínbe az ideget. Utána a kötőhártya alatt elvezetve a szaruhártya körül öt pontban fixálták azt. Az orvosok operációs mikroszkóp alatt varrták a milliméteres vastagságú képleteket.

"Az operáció legnehezebb része éppen annak megszervezése volt, hogy milyen sorrendben végezzük a műtét lépéseit, hogy a plasztikai sebész és a szemészeti team felváltva tudjon dolgozni". – idézte fel Füst Ágnes adjunktus a Szemészeti Klinikán végzett négyórás beavatkozás nehézségeit.

Az érintett beteg rendszeresen kiújuló, nem gyógyuló szaruhártyafekéllyel küzdött. Ezt egy központi idegrendszeri tumor által okozott idegkárosodás idézte elő nála. Három szemműtéten esett át korábban, hogy a fekélyek gyógyulását, a szaruhártya hámosodását elérjék és a további látásromlást megelőzzék. A műtét óta azonban a fekély nem tért vissza, a beteg életminősége folyamatosan javul. Ezzel tehát sikerült megakadályozni, hogy teljesen elveszítse a látását.

Forrás: Rehabportal.hu

Videón a robot vakvezető kutya, ami beszél és a lámpákat is felismeri

Kevésbé szőrös, mint egy hagyományos vakvezető kutya. A sanghaji kutató-fejlesztő csapat szerint a hatlábú kínai robot egy nap segíthet a látássérült embereknek, hogy nagyobb függetlenséggel élhessenek.

A robotkutya, amelyet jelenleg terepen tesztelnek, kamerák és érzékelők segítségével képes tájékozódni a környezetben. Többek között felismeri a közlekedési lámpák jelzéseit, amire az igazi vakvezető kutyák nem képesek. A szerkezet nagyjából akkora, mint egy angol bulldog, de egy kicsit szélesebb. Képes kommunikálni látássérült gazdájával, a hangfelismerésbe, az útvonaltervezési képességekbe és a közlekedési lámpák felismerésébe beépített mesterséges intelligencia-technológiával. Hat lába van, ami a kutatók szerint segíti a zökkenőmentes és maximális stabilitást biztosító járást.

"Ha három lábat felemelnek, még mindig három láb marad, mint a fényképezőgép állványa. Ez a legstabilabb forma" – mondta Gao Feng professzor, a sanghaji Jiao Tong Egyetem gépészmérnöki karának egyik vezetője.

A 41 éves Li Fei és a 42 éves Zhu Sibin egyike azoknak a látássérült házaspároknak, akik a Jiao Tong Egyetem csapatának segítenek a robot tesztelésében kínai nyelvű parancsok segítségével.

Li teljesen vak, Zhu pedig csak keveset lát, általában bottal közlekedik.

"Ha ez a robot vakvezető kutya piacra kerül, és én is használhatnám, akkor legalább megoldódna néhány problémám, amikor egyedül utazom. Ha például munkába, kórházba vagy szupermarketbe akarok menni, most nem tudok egyedül elmenni, és a családomnak vagy önkénteseknek kell kísérniük". – mondta Li.

Ehhez hasonló robotokat más országokban, többek között Ausztráliában és az Egyesült Királyságban is fejlesztenek. Kínában viszont drasztikus hiány van hagyományos vakvezető kutyákból.

Forrás: Rtl.hu

Megdöböntő, hogy mit tesz a testünkkel, ha napi 7 szem mandulát eszünk

Bár viszonylag magas a kalóriatartalma, a mandula mégis kiváló választás lehet azok számára is, akik éppen fogyókúráznak. Eltelít, így hosszú távon nem lesz éhségérzetünk.

Tele van antioxidánssal, rendszeres fogyasztása pedig segít a rák betegség megelőzésében. A vékony barna héjával együtt fogyasszuk, ugyanis ezáltal tudunk rengeteg antioxidánst juttatni a szervezetünkbe.

Értékes fehérjeforrás, így kiváló alternatívája lehet a napi fehérjebevitelnek. Nagyon gazdag rostokban, ezért hozzájárul az egészséges emésztéshez. Amennyiben ilyen jellegű problémával küzdünk, érdemes lehet étrendünkbe beilleszteni. Rengeteg vitamin található benne. Rendkívül magas az E-vitamin tartalma. Sokan úgy tartják, hogy a mandula a világon a legjobb E-vitaminforrás.

Minél több E-vitamin van a szervezetünkben, annál nagyobb esélyünk van arra, hogy elkerüljük a rák, az Alzheimer vagy a szívbetegség kialakulását.

Ez a vitamin segít az akné kezelésében és hozzájárul ahhoz, hogy fiatalabb, simább és üdébb legyen a bőrünk.

Szintén jó hír, hogy egyensúlyban tartja a koleszterinszintet. Ez pedig rendkívül fontos, ugyanis a magas koleszterinszint nagyban növeli a szívbetegségek kockázatát. Rendszeres fogyasztásának köszönhetően elkerülhető az epekő kialakulása.

Egy kutatás arra is rávilágított, hogy a rendszeresen mandulát fogyasztó diabéteszes betegek jelentős javulást észleltek az állapotukban.

A benne található jelentős mennyiségű ásványi anyag csökkenti a vércukorszintet. Így kifejezetten ajánlott a mandula fogyasztása azok számára, akik cukorbetegséggel küzdenek.

B7 vitamint tartalmaz, mely megkönnyíti a szervezetnek, hogy a bevitt ételekből energiát nyerjen és könnyebben megemészsze a szénhidrátot, zsírokat és fehérjét. Egy marék mandula elég ahhoz, hogy elkerüljük a délutáni kajakómát.

Forrás: Evamagazin.hu

Budapest legöregebb fája lehet a Gazda utcai hársfa, amely ma is jó egészségnek örvend

Sokan a főváros legöregebb fajaként tartják számon a II. kerületi Gazda utcában álló hársfát. Kora legalább 250 év.

A matuzsálem Pesthidegkúton, egy magánkertben él, de az utcáról is megcsodálható.

A nevezetes fa koronája közel 30 méteres átmérővel bír. Talán egy egykori fás legelő hagyásfája lehet.

Pesthidegkút sváb nagyközség volt, ami az elmúlt évtizedekben rengeteget változott. Nagy részét beépítették és a fővároshoz csatolták. A fa azonban él és virul, alatta pad, körülötte szépen ápolt gyep, takaros, ősfás kert terül el. A kertben, amelyben a fa áll, maga a ház 250 éves és vélhetően kb. ennyi idős a hárs is.

Ez az épület a legrégebbi térképeken is szerepel. Egy fontos útvonal vezetett itt az 1700-as évek utolsó évtizedeiben. Ez kötötte össze Óbudát Pesthidegkúttal a Virágosnyergen keresztül. Az épület, legszélső ház lévén, a források szerint vámházként szolgált. A XIX. század végén a felvidéki Rimabányán meggazdagodott Lázár család tulajdonába került. Ők takaros kúriát emeltek a hosszú telek felső végébe, saját maguknak nyaralóként.

(Átépitve, de ez az épület ma is megvan.) Az egykori vámházból pedig személyzeti lakás lett.

A hárs ekkor már régóta itt nőhetett, szép, tekintélyes fa volt.

Valószínűleg akkoriban ültethették, amikor az 1710-es évektől kezdve benépesült ez a környék telepésekkel. A régi képeken látszik, hogy a pesthidegkúti hegyoldalban, az egykori legelőn több hasonló fa is volt.

Lázárék szerették, becsülték a fákat. Szerencsére a mai lakók is óvják, ápolják a hársfát, amely így jó egészségnek örvend.

Forrás: Termeszeti.hu

Olyasmit tettek a Szabadság híd tövéhez, amitől az egész világ idecsődül

A világ legkisebb közlekedési múzeuma nyílt meg májusban Budapesten, méghozzá rendhagyó helyen: a Szabadság híd pesti hídfőjénél álló vámszedőházban. Az állandó kiállítás a Közlekedési Múzeum projektje, amelyről Domonkos Csaba kurátor mesélt az Indexnek.

Aki Budapesten nőtt fel – vagy legalábbis gyakran áthalad a Szabadság hídon –, minden bizonnyal feltette magának a kérdést: mi lehet a pesti

hídfőnél álló két pici épület. Ezek látszólag kihasználatlanok, mégsem bontják le vagy alakítják át őket.

A budapesti hidakon 1703-tól 1918. november 30-ig kellett vámot fizetni. Ezt jellemzően a hajóhídon csengették ki azok, akik átkeltek Budáról Pestre (vagy fordítva). Nemcsak vámot szedtek ezekben az épületekben, hanem a hídfenntartás egyéb feladataira is használták őket. A második világháborúban felrobbantott hidak újjáépítése után két vámház kivételével az összeset elbontották. Csak a Szabadság híd két pesti épülete maradt meg az utókornak.

A déliben ma a hídmester irodái találhatóak, míg az északit 1997-ben a Közlekedési Múzeum kapta meg. Itt egy kisebb hídtörténeti kiállítás nyílt. Ez kizárólag akkor volt látogatható, ha a hídmester vagy egy múzeumi kolléga kinyitotta az épületet. A kiállítást végül technikai okok miatt bezárták. Azóta eltelt néhány évtized, az állandó, ingyenesen működő kiállítás végül idén állt össze. A tárlat a főváros és a Duna kapcsolatát mutatja be a kétszintes épületben. Teszi ezt a hidakhoz kapcsolódó vagy a hidakból származó tárgyakon keresztül.

Budapest nem nyerhette volna el mai arculatát a dunai hidak nélkül. Ezek adják a Közlekedési Múzeum legkisebb kiállításának központi témáját. A tárlaton a helyhiány miatt főleg kisebb tárgyakat és plakátokat láthatnak az érdeklődők. Szinte mindegyik hídról találni valami érdekességet, valamilyen kapcsolódó anyagot.

- A Lánchíd hatalmas kapuzatának modellje 1913-ban, az átépítés évében készült.
- Az 1833-as dunai felmérési térkép megválaszolja, milyen volt a Duna jégzajlása, vagy miért voltak a környéken árvizek.
- A Margit híd koronaeleme 1944–45-ben, annak felrobbantása után került a Dunába. A kiállított darabot 2003-ban húzták ki a Dunából, miután a középső pillér alapzata alacsony vízállásnál a felszínre került.
- Az Erzsébet híd kapuzatán a címereket tartó egyik angyal feje is a gyűjtemény részét képezi.

A kiállítás alsó szintje a Szabadság híd és a vámszedés történetét mutatja be. Az emelet pedig egy általános budapesti hídtörténeti kiállítás, ahol a hidak és a városfejlődés kapcsolatára világít rá a múzeum. Átfogó képet ad arról, hogy miért éppen ilyenek a fővárosi hidak.

Miért a Szabadság híd?

Budapest emblemikus hídja kétségkívül a Lánchíd, de a Szabadság híd is legalább annyira különleges építmény.

Ez a legrégebbi hídszerkezet, amely eredeti állapotában fennmaradt.

Nagy része 1896-ban készült el.

1894 júliusában hirdették ki a pályázatot. Feketeházy János tervéből alig több mint két év alatt épült fel a híd, amit ünnepélyes keretek között Ferenc József magyar király adott át.

„Ez Budapest legrövidebb hídja. Ezen felül az első olyan budapesti építmény, amely magyar tervező munkája. Magyar anyagokból is épült. A magyar dualizmus ipari fejlődésének egyik máig megmaradt emléke. Akkoriban ez egy európai szintű híd volt” – fogalmazott Domonkos Csaba. A híd közepét a második világháborúban felrobbantották, de nem ment tönkre teljesen. Ezért 1946. augusztus 20-ára szinte változatlan formában helyreállították. A címerek nagy részét és a Szent Koronát leszedték. A kapuzatra az 1949-es címer került, amit az '56-os forradalom alatt levettek. A korlát a középső nyílásban is egyszerűbb lett.

Bár a hidat a 60-as évek végén nem tartották megőrzendőnek, 1986-ban felújították. Ráadásul a történelmi címerek és a Szent Korona is visszakerült.

Forrás: Index.hu

Idősek otthonában végezte be életét a magyarok utolsó királynéja

Zita királyné, a magyarok utolsó királynéja egészen fiatalon élte meg a trónfosztást. A száműzetésben hamarosan elvesztette férjét is. Ezután már élete végéig gyászruhában járt. Azonban sosem mondott le az osztrák és a magyar trónról, elsőszülött fiát, Ottót trónörökösnek nevelte. Zita királyné az utolsó magyar király, IV. Károly (I. Károlyként az utolsó Habsburg császár) felesége volt. Zita Maria delle Grazie Adelgonda Micaela Raffaella Gabriella Giuseppina Antonia Luisa Agnese néven látta meg a napvilágot 1892. május 9-én Viareggióban, Olaszországban.

Az apja az utolsó uralkodó, akit 1859-ben megfosztottak a trónjától. Az anyja portugál infánsnő volt.

Zita Bajorországban, majd Angliában kapott szigorú nevelést. Az ottani éghajlatot nehezen viselte, ezért a csehországi Franzenbad gyógyfürdőjébe járt. Itt ismerkedett meg Károly főherceggel, aki második helyen állt az osztrák trónöröklési sorban. A két fiatal egymásba szeretett, majd 1911. október 21-én össze is házasodott. Azon kevés uralkodói pár közé kerültek, akik szerelemből és nem érdekből házasodtak.

Ferenc Ferdinánd 1914. június 28-i meggyilkolása után Károly trónörökössé lépett elő. Ferenc József 1916. november 21-i halálát követően osztrák császárként I. Károly, magyar királyként IV. Károly néven trónra került.

Zita királyné nagyon céltudatos volt. Mivel magyar királyné lett, még azt is kötelességének tartotta, hogy megtanulja a paprikás csirke elkészítését. Az első világháborúban a békén is aktívan dolgozott. Amikor ez kitudódott, a németbarát körök céltáblája lett.

Miután az Osztrák–Magyar Monarchia elvesztette az első világháborút, és darabjaira hullott, Károly a trónról nem mondott le. 1918. november 11-én azonban lemondott az osztrák, majd 13-án a magyar államügyekben való részvételéről. Zita ezért az élete végéig kitartóan ragaszkodott a címéhez. A házaspár svájci emigrációba vonult. Onnan kétszer is megpróbálták visszavenni a magyar trónt: 1921 márciusában és októberében. A második királypuccs után a tihanyi apátságban tartották fogva, majd Madeira szigetére költöztették őket. Ezután nem léptek soha többé magyar földre.

IV. Károly 1922. április 1-jén mindössze 35 évesen meghalt. Zita királyné, aki ezután csak feketében járt, szintén alig harmincévesen a nyolcadik gyermekét várva maradt teljesen egyedül és pénz nélkül. Az utódállamok csak nagyon kevés pénzt küldtek az egykori királyi család tagjainak, végül a spanyol állam mentette meg az anyagi összeomlástól. A királyné a rokonánál, XIII. Alfonz spanyol királynál talált menedékre. Minden energiáját gyermekeire fordította, a legidősebbet, Ottót trónörökösnek nevelte. A család 1929-től Belgiumban élt, majd az Anschluss után Kanadába költöztek. Ezután pedig az Egyesült Államokban telepedtek le, itt vészelték át a második világháborút.

Az özvegy királyné az ötvenes években visszatért Európába, először Luxemburgban, majd Felső-Bajorországban élt.

Az élete utolsó évtizedeit Svájcban, a Zizers község apátságában kialakított idősek otthonában töltötte. Bár közel volt Ausztriához, az országba nem utazhatott be, mert nem volt hajlandó lemondani a trónról. Összesen kétszer engedték osztrák földre. Kilencvenévesen felkereshette Adelheid nevű lánya (akinek a temetésén 1972-ben nem lehetett jelen), majd néhány hónappal később az édesanyja sírját.

Zita királyné visszavonultan élt, de öt nyelven beszélt, több napilapot járatott, rádiót hallgatott. Hajnali ötkor kelt, és hithű katolikusként minden reggel részt vett a misén.

Végül 97. életévében, 1989. március 14-én halt meg. Férje halálának 67. évfordulóján, április 1-jén Bécsben temették el ünnepélyes keretek között. Koporsóját a kapucinusok templomának kriptájában, a Habsburgok ősi temetkezési helyén helyezték el. Szíve a dinasztia szokásainak megfelelően testétől elválasztva Svájcban maradt. Férjét, Károlyt, azonban száműzetésben Madeirán temették el, így ő az egyetlen Habsburg uralkodó a XVII. század óta, aki nem a kriptában nyugszik.

Az utolsó királyné temetésére tízezrek érkeztek Bécsbe. Károly király és Zita nyolc gyerekéből hét volt jelen (hiszen az egyik lányuk már rég meghalt); valamint 39 unokájuk és a megszámlálhatatlan dédunokájuk.

Forrás: Divany.hu

184 éve nem merült le a világ legtartósabb eleme

Az elektromosság hőskorából származó szerkezet nagyon keveset fogyaszt. Korabeli készítői szerint azonban nem kellett volna bírnia pár évnél tovább. Nem tudni, mi van a belsejében.

Az Oxfordi Egyetem Clarendon laboratóriumában különleges műtárgyat őriznek: egy közel két évszázada működő csengőt. Az üvegharangban őrzött oxfordi elektromos csengőben az elektrosztatikus feszültség mozgat egy 4 milliméteres felfüggesztett kalapácsot két rézcsengő között. A szerkezet valójában nem csenget, túl gyenge hozzá a mozgás, ami szabad szemmel viszont jól látható.

A két rézcsengőt a Watkin and Hill nevű műhely készítette 1825-ben. Felettük az olvasztottkén-borítás miatt kissé gyertyára hasonlító szárazelem található. Az elemek pontos anyaga és felépítése nem ismert. Egy 1984-ben publikált cikkben a történészek a korabeli technikai megoldások alapján arra következtettek, hogy mintegy 2000 cink-szulfáttal átitatott papírkorong lehet a belsejében. A korongok egyik oldalára valószínűleg ónt, a másikra mangán-dioxidot ragasztottak. Maga az elem nem száraz, és az elektrolit szerepét víz vagy vizet tartalmazó paszta tölti be.

A szerkezettel Robert Walker tiszteletes, experimentális filozófus (modern nevén fizikus) sétált be 1840-ben az intézménybe. Azóta a számítások szerint mintegy 10 milliárdszor csengetett. A két harang között 2 kilovoltos feszültség van, a standard 220 volt közel tízszerese. A kis kalapács minden ütésnél pár nanoampernyi töltést ad át, vagyis nagyon lassan meríti le az elemeket.

A clarendoni elem így a világ legtartósabb ismert eleme. Az egykori készítő egy korabeli levélben mellékelt leírása szerint: a szerkezetben tárolt erő ritkán tart ki három-négy évnél tovább. Nem több tehát, mint egy csinos szerkezet, amelynek működése átmeneti.

Hogy meddig működik még, nem tudni. Annyi biztos, hogy nem egy örökmozgó. Vagy az elemek merülnek le, vagy a kalapács kopik el végleg. A Clarendon laboratórium kutatói már várják a pillanatot, amikor megismerkedhetnek a Guinness-rekorder szuperelem valódi összetételével.

Forrás: Index.hu

Részeg jávorszarvas az almafán

Erjedt almát dézsmált egy göteborgi kertben egy jávorszarvas, amikor beszorult egy almafa ágai közé.

Nem elégedett meg a földre lehullott gyümölcsökkel, a fákról is lelegette az erjedő termést; ekkor érte a különös baleset. Fent akadt a fán, ezért panaszos üvöltésbe kezdett. Ezt hallotta meg Per Johansson, aki igencsak meglepődött, amikor meglátta a fán kapálózó jávorszarvast. Johansson hívta a tűzoltókat, akik segítettek neki lefűrészelni néhány ágat, és kiszabadítani a bajba jutott állatot. Az pedig, miután visszanyerte a szabadságát, elterült a földön, ahol a zuhogó eső ellenére azonnal elaludt. A kertben töltötte az éjszakát, és csak reggelre szedte össze annyira az erejét, hogy vissza tudott futni az erdőbe.

A rendőrség nyilatkozata szerint nem ritkák a részeg jávorszarvasok Svédországban. Szeretnek erjedt gyümölcsöt falatozni, ami még egy ekkora állatot is ledönt a lábáról.

Forrás: 24.hu

Félelmetes lyukként tátong a mirniji gyémántbánya 525 méter mély gödre, amely helikoptereket szippantott be

Szibériában, egészen pontosan Jakutföldön, Oroszország távoli részén hátborzongató lyuk tátong: a mirniji bánya. Az 525 méter mély és 1,2 km széles gödör a világ negyedik legnagyobb bányáját rejt. Ez az egyik legnagyobb üreg, amit valaha ember készített. Nem véletlenül nevezik a gödröt a Földünk legmélyebb sebének.

Mirnij városának lakói az északi sarkkör közelsége és a kietlen, távoli fekvés ellenére viszonylagos jólétet élveztek a bánya miatt. Ezen a helyen a Nap 20 órán keresztül van fenn az égbolton. Ennek ellenére az átlaghőmérséklet -20,- 30 Celsius fok.

A várost 1955-ben alapították, miután egy expedíció nagy mennyiségű kimberlitet talált. Ez egy alkáli magmás kőzet. A Föld elsődleges gyémántlelőhelyei szinte kizárólag ehhez a kőzettípushoz kapcsolódnak. 1957-ben aztán megkezdődött a bányászat. A kitermelés nem volt veszélytelen, ugyanis a város talajának legnagyobb része permafroszt. Ez tulajdonképpen fagyott állapotban lévő földet jelent. Ez a réteg nyáron felolvadhat, ami erősen veszélyezteti a ráépülő épületek stabilitását.

A zord szibériai időjárás szinte lehetetlenné tette a munkát. Nyáron az óriási sárral, télen a rendkívül hideg, nem ritkán -50 Celsius fokos hőmérséklettel és a faggal küzdöttek. Ennek ellenére egészen a bánya

bezárásáig rendkívül jól prosperáló üzletnek bizonyult. A város 40 ezer lakója közül jóformán minden munkaképes férfi és nő itt dolgozott.

A település szinte összes épülete acéloszlopon nyugszik, vagy magasabban helyezkedik el. Ott, ahol a permafroszt réteg még nem tud felolvadni.

Nem kevés helikopter-baleset is írható a gödör számlájára, hiszen a bánya mélyére áramló óriási mennyiségű légtömeg egyszerűen beszippantotta a járműveket. Éppen ezért ma már nem csak a bánya használaton kívüli, de a légtere is le van zárva a légi forgalom elől.

A bányát 2011-ben végleg bezárták. Helyére korábban ökovárost is terveztek, de az elképzelés igen utópisztikusnak tűnik.

Forrás: Termeszeti.hu

Egy tudós 100 napig a víz alatt élt, hogy kiderítse, milyen változásokon megy át a teste

A Dél-Floridai Egyetem professzora, Joe Dituri egy őrült kísérletnek vetette alá magát. A Dr. Deep Sea néven elhíresült kutató kíváncsi volt, milyen hatással van az emberi testre a víz alatti élet. Ezért 100 napot töltött a tenger fenekén. Kísérletének, a Neptune 100-nak a másik célja az volt, hogy új módszereket keressen a tengeri környezet újraélesztésére, ami az emberi szennyezés miatt ment tönkre.

Az amerikai haditengerészet nyugalmazott parancsnokából lett professzor a kísérlet kedvéért beköltözött a Key Largonál található Jules Undersea Lodge-ba. Ez egy 9 négyzetméteres kabin a víz alatt.

A kísérlet alatt Joe Dituri teljesen elszigetelten élt. Egy pszichológus és egy pszichiáter azonban folyamatosan figyelte őt, miközben online kapcsolaton keresztül tanított gyerekeket a víz alatti ásatásokról. Alig egy hónap telt el a Neptune 100-ból, amikor a professzor és csapata egy új fajt is felfedezett. Az egysejtű organizmust még jelenleg is tanulmányozzák a mikrobiológusok.

A felfedezéssel kapcsolatban a víz alól adott interjút a professzor a The Independentnek.

„Az emberek már ezerszer merültek ezen a területen. Az új faj mindvégig itt volt a szemünk előtt, csak mi nem figyeltünk eléggé” – mondta az új egysejtű fajról a kutató.

A kísérlet végeztével azt állítja, hogy nagyon pozitív hatással volt rá a mélytengeri élet.

Most 56 éves vagyok. A biológiai életkorom 44 év volt, amikor lemerültem, de amikor kiszálltam a vízből, a biológiai életkorom 34 év volt

– fogalmazott a LadBible szerint a kutató. Azt is állítja, hogy meghosszabbodtak a telomerei, azaz a kromoszómáin található struktúrái, amelyek az életünk meghosszabbodásával állnak kapcsolatban. Ráadásul a vérvizsgálatok 50 százalékos csökkenést mutattak ki a szervezetében lévő összes gyulladási markerben. Emellett az sem kis dolog, hogy Joe Daturi új Guinness-rekordot is felállított a víz alatt töltött legtöbb napok számában, megdöntve a 73 napos régi rekordot.

Forrás: Velvet.hu

KEDVENC RECEPTJEIM

Kedvenc receptjeim következő étele: a túródesszert.

Hozzávalók:

- 50 dkg zacskós túró;
- 20-25 dkg hosszúkás babapiskóta;
- 2 dl tejszín;
- 1 egész citrom;
- 1 csomag vaníliás cukor;
- 1 csomag zselatin;
- ízlés szerint porcukor.

Elkészítése:

A túró, a tejszínt, a porcukrot, a zselatint összekeverjük. Az egész citrom héját belereszeljük, majd fél citrom levét belecsavarjuk. Ha jól elkevertük, rakjuk hűtőbe legalább 2 órára!

Válasszunk ki egy közepes nagyságú tálal! A piskótának a felét összetördelve rakjuk a tál aljába! Ha lejárt a kikevert túró pihenési ideje, tegyük rá a felét. Az összetört piskóta másik felével takarjuk be! Helyezzük rá a maradék túró! Ha elkészültünk, tegyük vissza a hűtőbe legalább még 2 órára!

Ezzel a desszertünk elkészült, jó étvágyat kívánok hozzá!

A HÓNAP VERSE

Túrmezei Erzsébet:

Nyár

Uram, áldalak a nyárban.
Aranykalászos határban
száll most hálával teli
trónusod elé az ének,
tüzéért a nap hevének,
mert a szemet érleli.
Esőcseppek záporáért,
hajnalok hűs harmatáért,
mindenért az ég alatt
vigassággal áldalak.
Friss vetés, szép zöld ígéret
magot hozott és megérett,
s amint lengeti a szél,
zizegő, szelíd szavával,
hitet tevő himnuszával
nagy jóvoltodról beszél.
Boldog, aki érti, hallja,
s míg aratni indul karja,
miközben rend rendre dűl,
Téged dicsér egyedül.
Minden kicsiny búzaszemben
térdre kényszerítesz engem,
csodatevő Istenem.
Kezed odatette áldva
a nyár gazdag asztalára
mindennapi kenyерem.
S asztalán a keresztfának
Fiadat is odaszántad,

hogy benne legyen nekünk
kenyerünk és életünk.

Siketvakok Országos Egyesülete
HungarianDeafblindAssociation

Székhely: 1146 Budapest, Ajtósi Dürer sor 39.
Levelezési cím: 1089 Budapest, Korányi Sándor u. 30.
Telefon: 06-1/209-5829
E-mail: siketvak@siketvak.hu
Adószám: 18061031-1-42

Összeállította, szerkesztette: Taskovics Adél